

SAMENVATTING

De kredietgever dient het kredietwaardigheidsonderzoek uit te voeren op een wijze die van een normale en voorzienige kredietgever kan verwacht worden. Dit is niet het geval wanneer de kredietgever de opgevraagde informatie niet verifieert noch naar stukken ter staving van deze informatie vraagt. Volgens de rechter heeft de kredietgever de plicht om actief aan de slag te gaan met de ontvangen informatie en dient de kredietgever desnoods bijkomende vragen te stellen. De rechter stelt vast dat de kredietgever geen weloverwogen beslissing heeft genomen tijdens het kredietwaardigheidsonderzoek waardoor hij de verplichtingen op grond van artikelen VII.69 en VII.77 WER heeft miskend.

TREFWOORDEN

Wetboek van economisch recht – consumenten krediet – kredietwaardigheidsbeoordeling – onderzoeksplicht – verificatieplicht – informatieverplichting consument – weloverwogen beslissing

DE ONDERZOEKS- EN VERIFICATIEPLICHT VAN DE KREDIETGEVER IN HET KADER VAN DE KREDIETWAARDIGHEIDSBEOORDELING

Een kredietwaardigheidsbeoordeling is een proces waarbij bepaald wordt of een consument redelijkerwijze in staat is om de toekomstige financiële verplichtingen uit de gewenste kredietovereenkomst na te komen. Deze financiële verplichtingen betreffen de betalingen van de termijnbedragen (art. I.9.84° WER; FOD Economie, Guidelines - Kredietwaardigheidsbeoordeling van de consument in het kader van de toekenning van een consumentenkrediet, 4).

Vooraleer de kredietwaardigheid van de kandidaat-kredietnemer kan worden beoordeeld, moet bepaalde informatie worden ingewonnen zodat de kredietgever de financiële toestand en de terugbetalingsmogelijkheden van de kandidaat-kredietnemer kan inschatten. Er rust met andere woorden een informatie-inwinningsplicht of onderzoeksplicht op de kredietgever. Deze ‘actieve’ onderzoeksplicht wordt klassiek verdeeld in drie subplichten, met name één open onderzoeksnorm (art. VII.69, §1 WER) en twee specifieke onderzoeksplichten (art. VII.69, §2 & VII.77, §1 WER) (J. Vannerom, “Boek VII. Betalings- en kredietdiensten. ‘Something old, something new’” in B. Keirsbilck

en E. Terryn (eds.), *Het Wetboek van economisch recht: van nu en straks?*, Antwerpen, Intersentia, 2014, 208-212). Op grond van artikel VII.69, §2 WER dient de kredietgever (of kredietbemiddelaar) van de kandidaat-kredietnemer bepaalde informatie in te winnen via een kredietaanvraagformulier in de vorm van een vragenlijst. De vragenlijst heeft minstens betrekking op het doel van het krediet, het inkomen van de kandidaat-kredietnemer, de personen ten laste, de lopende financiële verbintenissen waaronder het openstaand bedrag en het aantal kredieten in omloop. Om na te gaan of de consument lopende kredieten heeft, moet de kredietgever de Centrale voor kredieten aan particulieren (CKP) raadplegen vooraleer de kredietovereenkomst wordt gesloten (art. VII.77, §1 WER).

Aan de andere zijde, heeft de consument de verplichting om op de gestelde vragen volledig en correct te antwoorden, maar dit betekent niet dat de consument louter een 'passieve informatieverplichting' heeft. Genuanceerder kan men stellen dat de consument op basis van de goede trouw moet meewerken aan het onderzoek van de kredietgever en dat de consument niet bewust belangrijke informatie voor de kredietgever mag verzwijgen (zie uitgebreider D. BLOMMAERT, K. ANDRIES, P. ALGRAIN, "Art. VII.69 WER" in E. WYMEERSCH, J. STUYCK, R. STEENNOT, H. VANHEES, G. STRAETMANS, *Financieel recht. Artikelsgewijze commentaar met overzicht van rechtspraak en rechtsleer*, Mechelen, Kluwer, 2022, losbl., 12-15).

Ten slotte heeft de kredietgever een verificatieplicht wat betreft de door de consument verstrekte informatie. Deze verificatieplicht is niet uitdrukkelijk in de wetgeving opgenomen en dient genuanceerd te worden. De verificatieplicht voor de kredietgever is meermaals aan bod gekomen in de Belgische rechtspraak en ook in het arrest *Consumer Finance* bij het Hof van Justitie. Het Hof oordeelde dat: "*enerzijds (...) gewone verklaringen van de consument vergezeld moeten gaan van bewijsstukken, en anderzijds dat de kredietgever niet de verplichting heeft om de door de consument verstrekte informatie systematisch te controleren.*" (HvJ 18 december 2014, zaak nr. C-449/13, *Consumer Finance* / Ingrid Bakkaus, ECLI:EU:C:2014:2464, BFR 2015, 210, noot R. Steennot.) Deze visie is in lijn met de Belgische rechtspraak waar de kredietgever zich niet moet gedragen als een detective ten aanzien van de kandidaat-kredietnemer, maar dat hij de verkregen informatie moet verifiëren wanneer dit op een redelijke wijze kan geschieden (R. STEENNOT, "Bewijsrisico's met betrekking tot de precontractuele verplichtingen in het

consumenten- en hypotheckair krediet” in Financiële regulering: een dwarsdoorsnede, Instituut Financieel Recht (ed.), Antwerpen – Cambridge, Intersentia, 2019, 45).

De rechter hekelt in het geannoteerde vonnis de wijze waarop het kredietwaardigheidsonderzoek is gevoerd. Volgens de rechter gebeurde het onderzoek op basis van zeer summiere informatie en waren er zelfs tegenstrijdigheden tussen het inlichtingenblad en de bijgevoegde stukken. Daarbij waren er ook niet gestaafde of geverifieerde gegevens in het inlichtingenblad. Zo haalde de rechter aan dat de kredietgever de kredietnemer als alleenstaande had opgenomen in het kredietdossier, wanneer de kredietnemer aangaf gescheiden te zijn met twee personen ten laste. Uit het kredietdossier was er geen enkele indicatie of de kredietgever de impact van deze twee personen ten laste had betrokken in haar beoordeling.

Op het inlichtingenblad werd het inkomen en de huur aangegeven, waarvoor ook geen stukken werden opgevraagd ter staving door de kredietgever. In de stukken bleek dat de kredietnemer ten tijde van de kredietaanvraag een arbeidsongeschiktheidsuitkering kreeg, maar het was daarbij onduidelijk of de kredietwaardigheid werd beoordeeld op het normale loon dan wel de uitkering. Daarbij werd ook niet gevraagd naar de duur van de tijdelijke arbeidsongeschiktheid van de kredietnemer. Vanwege het feit dat uit het kredietdossier niet opgemaakt kon worden of het krediet werd verleend op basis van het normale loon van de kredietnemer als zuiver alleenstaande dan wel op basis van een lager inkomen vanwege de uitkering met twee personen ten laste, of elke gradatie daartussen, concludeert de vrederechter dat er geen *weloverwogen beslissing* werd genomen door de kredietgever en daardoor het kredietwaardigheidsonderzoek niet op een wijze werd gevoerd die van een normale en voorzienige kredietgever verwacht kan worden. Met andere woorden stelt de rechter vast dat de verplichtingen die op de kredietgever rusten ingevolge de artikelen VII.69 en 77 WER, niet werden nageleefd.